

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr., za četrť leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravništvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo.

Za označila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Vabilo k naročbi.

Z mesecem julijem začne se II. polletje in prosimo torej p. n. naročnike, katerim s tem dnevom poteče naročba na „Slov. Gospodarja“, naj se podvizujejo nadalešnje naročnino doposlati, da se jim ne pretrga ali pa ustavi dopošiljanje lista.

„Slov. Gospodar“ stane do konca leta 1 fl. 60 kr. in do konca septembra pa 80 kr.

Naročnina, nova in zaostala, naj se nam pošlje po poštnih nakaznicah, ker so take pošiljatve najbolj ročne. *Upravništvo.*

Slovinci in gasilno društvo v Ljutomeru.

Hudi časi so zares za Slovence v Ljutomeru nastopili. Odkar so naši nasprotniki tako mogočnega in zanesljivega prijatelja in zaveznika v osebi gospoda c. kr. okrajnega glavarja si pridobili, jim vsaki dan bolj in bolj greben rase, in je celo tako daleč prišlo, da ubogi Slovenec, če po ulici gre, mora se za oglom skrivati, ako hoče, da ga kaka surova beseda od naših tako zlo in visoko izobraženih Nemcev ne zadene. Slovenec je res trpin ali kaka nemna žival (Stechvieh). Kaj še bomo vse doživeli!

Danes zdi se nam pa posebno potrebno občeno pozornost obrniti na tukajšnje društvo, ki bi imelo po svojih pravilih, nalogo braniti življenje in imetje svojih sotržanov zoper nevarnosti ognja, a v resnici mu je le mar skrbeti v prvi vrsti za politične koristi tukajšnje tako zvane nemške stranke. Da je to res, mi tukajšnji Slovenci lahko vsaki dan opazujemo, a tebi, dragi bralec, hočemo z novič povedati, da je sam načelnik tega društva gospod Sideritsch pred kratkim, ko je bila volitev v tukajšnji občinski zastop, dvema ognjebrencema slovenske stranke na trgu javno se zagrozil, da če ne bodeta za nemško stranko glasovala, bodeta morala plajšča, ki sta ju prejela, spet povrniti.

Ali ni to dovolj jasno rečeno, ali je po-

trebno še kaj dnuzege videti in slišati, da vemó, kako nalogo to društvo opravlja? To svojo grožnjo je res g. Sideritsch že proti enemu omenjenih ognjebrencév izvršil in si tako svoje z žolčem napolnjeno srce proti nam Slovincem ohladil. Če pa je imel do tega pravico, to je drugo vprašanje. To hočemo zdaj g. Sideritschu, ako morebiti še tega ne vé, malo drobneje razložiti. Slišali smo, da je lanskega leta to društvo pri visokem deželnem odboru za denarno podporo prosilo, da bi si za svoje ude potrebne plajšče priskrbeló.

Tukajšnji okrajni odbor, ki je postavno poklican, da o tej prošnji, preden se deželnemu odboru predloži, svoje mnenje izreče, je neki to prošnjo prav toplo priporočal in zato je rečena prošnja v resnici tudi bila vslišana. Zdaj pa nam naj blagovoli g. Sideritsch povedati ali sta visoki deželni in tukajšnji okrajni odbor, to le za ljubo naše nemške stranke storila? Ali so pripomočki, katere vsako leto tukajšnja občinska blagajnica potem podpore, ki jih prostovoljno tržanje slovenske in nemške stranke doprinašajo, le za naslednjo stranko namenjene? Kako pa mora gosp. Sideritsch pri tem misliti, da bi le on bil edini oblastnik vseh teh reči, ki so se z denarjem po omenjenem potu nabranem pridobili!

Gosp. Sideritschu pa še vse to ni bilo zadosti, on še je moral drugih žrtev imeti: v svoji mogočnosti izpodil je celo dva uda, tudi slovenske stranke iz društva, ker nista njegovi osebi ugajala.

Zdaj pa ga že z vso resnobo moramo vprašati, od kod pa jemlje on vso to oblast, da taka dela počenja? Ali v Ljutomeru ne velja § 25 deželne postave od 23. junija 1886 in § 15 statutov gasilnega društva, da načelnik tega društva in njegov namestnik poprej, ko službo nastopita, morata od občinskega zastopa potrjena biti? Ali ima morebiti g. Sideritsch to potrjenje že v žepu, ali je tega že za naprej gotov, ker je politično tako odločen mož! Kako pa se

strinja drugo določilo omenjene postave, da je občinski župan dolžan vsako leto oklic za pristop k temu društvu razglasiti, z ravnanjem g. Sideritscha, ki nasproti temu ude iz društva podi? Ali le on edini ima pravico razpolagati s sredstvi in močmi, ki služijo nam za občno varnost in je-li res on sam neomenjeni oblastnik čez naše življenje in imetje? Ali je ta dobrodejna naprava le za to v Ljutomeru vpejljana, da služi našim nasprotnikom za njih politične namene, da jim pri volilnih vojskah pomaga in jim zmage vence plete, ko Slovence pobijejo? Res lepa naloga.

Ker ima, kakor je iz tega razvidno, g. Sideritsch tako izvrstne lastnosti, to društvo voditi, radovedni smo res, ali ga bo naš občinski odbor tudi v tem potrdil. Ako se to zgodi, potem pa vemo, da mi Slovenci, če bi nas res enkrat šiba božja zadela, od tega društva, ki nam že pri svoji glavi ni prijazno, nimamo nič pričakovati. Ne preostane nam potem drugega, kakor da si sami pomagamo. P.

Bitka pri Slavkovem in c. k. 47. polk.

(Dalje.)

Napoleon ta dan ni pričakoval boja, ali sedaj se mu ni mogel izogniti; moral je poskušati, da se obdrži na levem bregu Donave. Ob štirih popoldne trčijo prednje straže Hillerjeve na Francoze pred Slavkovim. Za grmovjem in za grabni prežali so na naše; ko pa prihrujejo naši z bajonetom nad nje, umaknejo se v vas. Vas ima dolgo ulico, dobro je bila pripravljena za brambo. Vendar se polasté naši kmalu prvih hiš. Ali dalje niso mogli prodreti. Kmalu pride Bellegarde na pomoč. Pod njegovim poveljem stal je 47. polk, tedaj Vogelsang imenovan, v brigadi generala Vacquanta. Brigada Winzingradova začne naskakovati Slavkov, Vecsejeva pa Esslingen. Ali Francozi so se upirali tako hrabro, da se našim ne posreči. Zato začnete sipati dve konjiški bateriji svoj ogenj v Slavkov; potem se vrže 17. sedaj kranjski polk na vas. Topovi so jo bili zapalili, junaki proderó v vas; med gorečimi hišami, kjer jim je jemal dim sapo, bili so Francoze z bajoneti, s kopiti svojih pušek. Že so se je polastili skoro, kar pošlje Napoleon svojim 12.000 čilih, spočitih vojakov na pomoč. Toliki sili se upehani vojaki niso mogli ustavljati, morali so iz vasi nazaj.

Ali od vseh strani so frčale iz avstrijskih topov kroglje nad sovražnike, ki so se držali na pogorišču. Vas je bila odločilnega pomena za naše. Kmalu pridirja nadvojvodov adjutant h generalu Vacquantu in mu prinese povelje, naj se polasti s 47. polkom vasi, naj stane, kar stane. Hitro razprostreta prva batalijona svoje vrste, tretji koraka za njima. Zdaj zgrabi general sam zastavo prvega bata-

lijona, se postavi na čelo celega polka ter zaupije, da so ga čuli vsi: „Živio cesar Franc. Smrt ali zmaga velja!“ Pogumni jo uderó vojaki za njim. Kakor v pečnici je gorelo v Slavkovem, iz goreče vasi so sipali sovražniki kroglje na naskakovalce. Na ulicah je bilo zvrnjenih voz, plugov, bran in drugega pohištva, da bi le branilo Avstrijcem pot, ali hrabrih Avstrijcev ne more zadrževati nič. Bobnarji bobnajo naskok (Sturm), z veseljem „hura!“ korakajo vojaki za generalom. Res jih popada veliko, ali za vsakega ubitega stopi hitro drug na njegovo mesto. Prvi spravljajo zapreke s pota, vedno dalje se pomika polk. Iz vsakega okna, iz kleti pokajo sovražne puške, ne ustavi naših junakov. Goreči tramovi so padali med bojevalce, ni jih motilo. Generalu so ustrelili sovražniki konja, že je priskočil Francoz, da bi zabodel ležečega pod konjem, kar priskoči stotnik Wunsch ter ga pobije. Hitro se pobere general in vodi polk z zastavo v roki dalje. Dvanajsta kompanija s stotnikom Wunschem na čelu bila je prva v vasi. Ali še ni bilo konec boja. Za vsakim plotom so se branili nasprotniki, še cerkev so pripravili za boj. Iz zvonika in iz oken so streljali na naše, kar pridere korporal Štefan Baranji s svojo četo pred cerkev. Hitro razbije vrata, zabode sovražnega častnika ter druge tako prestraši, da se mu udajo. Slavkov je bil toraj v avstrijskih rokah. (Konec prih.)

Gospodarske stvari.

Pitje konj.

Poleg trdega živeža treba je konju tudi pijače. Čembolj je krma suha, tem večja je žeja in čem več se poti žival, tem več ji je treba, da dobi vode va-se, t. j. da je pije. V tem pa je pravilo, da se da konju le tačas piti, kedar mu ni vroče. To, da se mu pusti piti skozi brzдове, še zapreči nekaj nevarnosti, toda ne vselej.

Veliko pride pri zdravji živali na to, kaka da je voda, katero pije, to pa se ravna po prsti, po kraji, od koder voda pride. Zato je gledati na to, da se izkoplje tam studenec, kjer se pričakuje najboljša voda, ne pa ondi, kjer stane kopanje najmanj dela. Mnogokrat je kriva ravno voda, da žival ni zdrava ter pri njej tudi nič ne izda najboljša krma. Tedaj skrbi živali za zdravo vodo!

Tudi nečista voda, kalna voda ni za rabo. Dobro, da žival sama ne mara take, sicer bi še bilo več bolezni pri konjih, ali povsod ni dobiti vode, da jo konj rad pije, tam pa se naj tako napravi, da teče čez kinžljevje. To vzboljša vodo za veliko.

Maža za jermenje.

Najbolja maža za homote, jermenje in v obče za vprego konj je taka, ki se napravi, iz parkljev in piščel goveje živine. Napravi pa se maža tako-le. Parklji in piščeli se stolčejo in potem se dene taka zmes v kotelj, da se skuha. V kotelj se prilije od časa do časa kropa, da ostane v njem vedno enako vode. Kedar čutiš, da je blizo že vsa mašča prišla iz one zmesi na vrh, odstavi kotelj in naj se mašča razhladi. Na to pa poberi raz vodo vso maščo ter jo vlij v kak vrč ali veliko steklenico. Njo pa postavi potlej na kako toplo mesto, vodo, ki se nacedi še iz mašče, je treba odliti in če je ni več v mašči, tedaj zadelaj vrč dobro in mažo imaš tako, kakor ti je nima noben mazač prodati.

Sejmovi. Dne 29. junija v Gomilici. Dne 30. junija v Biši. Dne 1. julija v Mariboru, pri sv. Petru pri Radgoni, na Spodnji Polskavi, v Zrečah in v Reichenburgu. Dne 2. julija v Št. Ilji pri Slov. Gradci, na Ptujski gori, v Petrovčah, na Polenšaku, v Radgoni, na Remšniku in na Tinskem.

Dopisi.

Iz Ptuja. (Odbor Slovenskega pevskega društva) prosi vse poverjenike, katerim so se poslale nabiralne pole, da blagovolijo, čim prej mogoče, pobrati in doposlati društvenino za leto 1889. Isto tako naj storijo tudi posamezni udi, da bode odboru mogoče račune za 1889. leto poravnati in imenik udov sestaviti. Pesmi za letošnji pevski zbor so razposlane in naj skrbijo poverjeniki za marljivo vežbanje in močen zbor. Pevski zbor vršil se bode dne 4. avgusta v Celji s sodelovanjem vojaške godbe. Slavna pevska in druga narodna društva se že sedaj opozarjajo na to slavnost. Vsi izvršujoči člani Slov. pev. društva, ki se hoté kot taki udeležiti Vodnikove slavnosti in peti Vodnikovo kantato, naj se nemudoma oglašé pri odboru za potrebne glasove.

Iz Šalovec pri Središči. (Dostavek.) Da so letos občinske volitve povsod natančne in sicer samo natančne, a ne da bi se reči moglo, da se kdo pri njih bori, to zahteva že duh časa. Dan danes trebamo pravičnih narodnih in v vsakem oziru zmožnih obč. predstojnikov, katerim leži na sreci blagor občine in občanov, in sicer tudi blagor občinskih ubožcev, saj jih nobenej občini ne manjka. G. dop. M. Š. pravi v št. 19, da je naš župan naroden. To je lepo, samo da tak človek, ki le nekoliko slovenski pisati zna, ali pri vsakej priložnosti na svoje prsi udarja, rekoč: Jaz sem naroden, ne pomeni Bog zna kaj. Dandanes je potrebno,

da kažemo svojo narodnost v djanji, t. j. da podpiramo vsa narodna podvzvetja, ki skrbijo za naše blagostanje dušno in telesno, kakor tudi za naš narodni napredek. Gosp. Zorjan, ima-li Mohorske knjige, je-li naročnik „Slov. Gospodarja“, poseduje-li sploh kakšno slov. knjigo? Gotovo ne! Je-li že kedaj žrtvoval en krajcar za naše bralno društvo „Edinost“, v čitalnico Ormoško ali društvo „Sloga“? Koliko je že storil za našega ubožca Goršiča? Čemu so mu kazenski denarji, ki se plačujejo v siromašni zavod? Pokaže naj nam na Goršiči, da so mu znana dela usmiljenja. To ga bode častilo in bode po volji vsem občanom. Pa pustimo vse to. Le besede našega milega Slomšeka ki je rekel: Šola je velik dar božji itd., mu še moramo na srce položiti, da ne bode na dalje nasprotoval Središčanom zaradi šole. Tudi besed sv. Ivana Krstnika bi menda naj ne pozabil. No, pa te reči naj popravi g. obč. predstojnik, potem bomo mu rekli: čast našemu obč. predstojniku. Zaradi tega popravka pa se naj ne huđuje, saj ve, da resnica mora na dan.

Več občanov.

Iz Vranskega. (Novi zvonovi.) Kratke besede, katere danes za „Slov. Gosp.“ napišem, imajo namen, razoznati vsem tistim, ki se zanimajo za vsako olepšavo cerkev, vesel praznik, kakoršni so imeli Vranski farani v nedeljo, 16. junija. Že pred 15 leti šlišati je bila želja, da bi se za farno cerkev Vransko omislili drugi zvonovi, kakor so jih si pridobili v bližnjih okoliceh vse fare. Tedanji g. župnik Stuller so sicer sami tudi srčno želeli, storiti v ta namen, karkoli mogoče, ali dohitela jih je neizprosna smrt, vzeli so željo saboj v hladni grob. Nastopili so službo duhovnega pastirja preč. gosp. Anton Balon, za slavo božjo in sv. cerkve goreče vnet mašnik in v teku malih let kazala se je bodisi, pri župni cerkvi, bodisi pri podružnih cerkvah vstrajna in neumorna delavnost vrlega svečenika. In danes prištevamo Vransko župno cerkev najlepšim v širni Savinjski dolini. Truda in denarja je bilo treba, a vendar so znali g. župnik modro uravnati vse tako, da nikogar ni bolelo in da nikomur ni bilo žal za vse, kar je prostovoljno daroval! Zadela je naposled gospoda duhovnega svetovalca in župnika Anton Baloua naloga, vstreči vedno glasnejši želji faranov, da se dobé novi, za to lepo, veliko faro primernejši zvonovi. S tistim veseljem, kakor pri vsakem svojem podjetji, lotili so se težavnega, skrbi polnega dela. Prva podlaga v denarji je bil svota, katera je došla od rodbine p. d. Gorogrančeve na Vranskem. Farani so z veseljem segli v žep in v primerno kratkem času zamoglo se je odposlati naročilo obč. znanemu livarju zvonov, g. A. Samassi v Ljubljani. Težko in željno pričakovali so župljani novih zvonov, slovo od starih

jim ni bilo težko, saj jih je livar za dober delež stroškov vzel v račun! Še težje čakali so na trenotek, ko bode roka svečnikov se razprostrla in ko bode iz ust duhovna donel blagoslov na nove zvonove. Z iskreno ljubeznijo čakala je vsa župnija, da bodo prevzvišeni knez in škof Lavantinski, kakor so blagovolili sami obljubiti, prišli blagoslavljat nove zvonove. Vse želje so se sicer izpolnile, le najživejša ne, kajti premilostni knezoškof so vsled prevelikega truda ob delitvi sv. birme oboleti v največjo žalost faranov tukajšnjih in vseh Lavantinskih. Dne 14. junija oznani nam je grom topičev, vesela godba, da dohajajo zvonovi. Od meje do meje naše fare bili so postavljeni slavoloki, dokaz veselja med vernim ljudstvom. Na Ločici že so deklice sprejele in ovenčale zvonove, katere so trije domačini (Šentak. Cizej, Mesič) pod nadzorstvom spoštovanega Andreja Brišnika vozili sem. Gopčena Ema Šentakova je izročevala krasen šopek, se v imenu fare g. župniku toplo zahvaljevala za njih trud in žrtvovanje in z godbo na čelu, med gromom topičev peljali so zvonove do cerkve, spremljala jih je velika množica ljudi vseh stanov. Blagošlovljenje vršilo se je slovesno v nedeljo 16. junija. Premilostni knezoškof poslali so v ta namen svojega namestnika, mil. gospoda inful. stolnega dekana Ignacija Orožna. Od vseh strani došli so tudi prič. gospodje duhovniki v čast redki tej slavnosti, med njimi prič. gg. dekani iz Dobrne in Braslovč. Milostivi gospod stolni dekan došli so v spremstvu prič. g. stolnega vikarja Borsečnika že prejšnji dan popoldne. Pred sv. mašo razložili so prič. gospod dekan Bohinc v jako ginljivej svojej propovedi z gorečo besedo pomen slovesnosti in pomen zvonov. Tako smo farani doživeli to prelepo in redko slavnost, za katero se nam je prisrčno zahvaliti prečastnemu g. župniku Antonu Balonu; radost nas mora obhajati, če pomislimo, da so naši novi, milo doneči zvonovi krepak dokaz trdne vezi, katera spaja vrno ljudstvo s sv. vero, katera spaja z nerazrušljivo močjo farane, cerkev in duhovnega pastirja in nam je prok, da slovensko ljudstvo vé, da je naši omiki in napredku potrebno eno in to je: trdno versko prepričanje. Zvonovi so jako lepi. Prvi tehta 1852 kilgr. in ima napis: „Dar Vranskih faranov s svojim župnikom A. Balonom presv. Trojici“; drugi tehta 861 kilogr. in nosi napis: „Sv. Mihael brani nas v boju, da ne poginemo pri Božji sodbi“; tretji je težak 542 kilogr. in ima napis: „Sv. Barbara bodi nam pomočnica in tolažnica ob naši smrtni uri.“

Iz Slov. goric. (Kmet. poduk.) Na binkoštno nedeljo je H. Kalman prišel v Št. Ilj ter je govoril o „strupeni rosi.“ Že poprej sem slišal nekatere tamkaj zbrane kmete se pogovarjati in ugibati, v katerem jeziku bode imenovani gospod govoril. Rekli so, ako bode v

nemškem jeziku predaval, bomo odšli. In res tako je tudi bilo, g. Kalman je govoril nemški, več poslušalcev pa je zapustilo govornika. Gospod je razkladal nam na drobno o „peronospori ali strupeni rosi“, pa nam še povedal, koliko naj se vzame bakrenega vitrijola in apna na sto litrov vode za škropljenje, in na konci nam je v to pripravljeno oškropilnico pokazal, kako naj se trsje zoper te bolezen škropi. A škoda da menda ena tretjina vseh poslušalcev ni zastopila govornikovih besed, govoril je edino le za nemške posestnike, katerih število ni presegalo 5, reci pet. Gospoda Kalmana torej, ako bode zopet enkrat imel prilžnost pri Št. Iljčarjih predavati in razkladati o trsnih boleznih, bi prosil v imenu Št. Iljskih kmetov, naj govori slovenski, tedaj bode on svoj namen dosegel, drugače je škoda za njegova prsa. Št. Iljskemu županstvu pa bi svetovalo, naj drugokrat bolj razločno, umevno in pravilno nemški, brez takih kozlov, kakor zadnjokrat, „Kundmachung“ izda, da se vsaj posmehovanju izogne.

Fr. Fr.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. V nedeljo je Nj. veličanstvo svitli cesar vzprejel delgaciji na Dunaji ter ji je slovesno nagovoril. Besede so bile nekako merilo za razmerje, v katerem biva sedaj naše cesarstvo do svojih sosedov. Če jih razumemo prav, ni se nam še nič bati vojske. — Nemiri delalcev v Steyerji na Avstrijskem in v Kladnu na Moravskem še niso pri kraju. Treba je bilo v obeh mestih vojaštva. Le-to bode že naredilo mir, toda doklej ostane potlej pri miru, to je drugo vprašanje. — Naš ljubeznjivi predsednik dež. nadsodnije v Gradci, dr. vit. Waser, je izdal uredbo, vsled katere ni prav, če gg. sodniki držé „preveč s kako politično stranko.“ Nam je ta uredba čisto po volji, če velja ona za vse, torej tudi za vit. Waser-ja in za-nj v prvi vrsti, kajti celo ta njegova uredba, Bog zna, če kje ne služi kaki stranki. — Volitev dež. poslanca v Lipniškem kmečkem volilnem okraji vrši se dne 4. julija. Izvoljen pa bode brž gotovo konservativni Nemeč. — V Celovci dobijo novo obrtnijsko šolo in bode na njej se ve, da učni jezik samo nemški. — Obč. zbor podružnice sv. Cirila in Metoda v Črnem je bilo lepo znamenje za to, da so ondi slov. možje doma. Podružnica ima nad 200 udov. — V torek, dne 25. junija so imeli zaupni možje shod v Ljubljani ter so se posvetovali, katerih mož bi naj svetovali volilcem za dež. poslance. Upamo, da so se zjedini v njih, sicer pa so te volitve že precej prahú vzdignile, najbrž pa brez prave potrebe. — Na Primorji so volili skorej vse slov. kandidate za dež. zbor soglasno, samo v okraji Gorice sta

dobila dva moža, ki sta na lastno roko hotela priti v dež. zbor, po 44 glasov, vendar pa sta ostala v manjšini. — V Trstu je bila v noči na 25. junija praska med turškimi in grškimi mornarji. Enega so ubili, štiri pa so ranili. — Govori se, da pojde ces. namestnik v Trstu, pl. Depretis, v pokoj ter da pride na njegovo mesto kak višji častnik. Naj le postane resnica iz te govorice. — V dež. zbor v Koprnu pride po zadnjih volitvah 8 hrv. poslancev, doslej jih je bilo menda samo petero. — Nova zastava „dolenjskih sokolcev“ bode v Zagrebu s koncem julija na ogled. To je hvale vredno, naj vidijo „bratje Hrvati“, da ne spé „slov. mamac.“ — Ogerski drž. zbor je pretrgal svoje seje ter se pravi, da se skliče še le v meseci oktobru. Tedaj imajo novi ministri do volje časa, da izvrše svoje obljube.

Vunanje države. Gg. profesorji na kr. vseučilišču v Zagrebu so poslali sv. Očetu v Rimu pismo sožalja gledé najnovejše burke freimarerjev s spomenikom Giordana Bruna. — Kralj Umberto ne biva rad v Rimu in je tako tudi sedaj z vso svojo rodbino v Monzi, v Lombardiji. — V Milanu je nek Imbriani očitno rekel, da mora Italija dobiti Tridensko in Tržaško ozemlje. No, ko bi to bilo moči doseči z jezikom, tedaj bi že bilo. — Po Franciji se sedaj že tepó boulangisti in republikanci, vendar pa izgubiva, vsaj kakor se kaže, general Boulanger čedalje bolj zaupanje ljudstva. Na razstavi v Parizu pa se jim godi dobro, najbolje pa krémarjem. — V Londonu, glavnem mestu Anglije, pričakuje se perzijski šah, a nevoljni so na-nj, ker je bojda preveč obljubil Rusiji, posebno gledé novih železnic. — Belgijsko ministerstvo ni pri volji, da odstopi liberalcem na ljubo; vsled tega pa je velika nevolja na strani liberalcev. — Württembergski kralj obhaja 25-letnico svojega vladanja in je vsled tega seveda veliko velike gospóde v glavnem mestu, Stuttgartu. — Knez Bismarck je malo pozaropotal zoper Švico, ker mu ne mara biti pokorna, vendar pa je podoba, da se zadnja ne uda tudi za naprej njegovi volji. — Na Bavarskem bode v malih dneh velik shod katoliških veljakov, enak, kakor je bil spomladi na Dunaji. — Saksonci, naši sosedje na severnih mejah, so obhajali 800-letnico svoje kraljeve rodbine. — Sedaj se govori, da ruski car ne mara priti v Berolin, ampak volja ga je sniti se z nemškim cesarjem v Kielu ob morji. Nemcem pa to ni po volji. — Kralj in kraljica rumunska sta sedaj na Dunaji, je-li pa to iz političnih namenov, ni znano. — Vidno je, da biva po Bolgariji, odkar je ondi princ Koburški, več reda in je sedaj celo verojetno, da še ostane knez vsaj nekaj časa. Na Srbskem ima sedaj stranka „radikalcev“ vesele ure, kajti stranka „naprednjakov“ je odložila orožje in

druge ni. Daj Bog, da ne napravi v tem veselji kake neumnosti! — Na otoku Kreta, ki spada pod Turčijo, vre še vedno, vendar pa ga Turčija ne odstopi še Grkom, kakor si želé kršč. prebivalci. — Iz Afrike ni novih poročil, sicer pa je ondi velika vročina in italijanskim vojakom v Masavi ni, da človek zavida. — V Ameriki imajo sedaj po gostem nevihte in plohe, nekdo pravi, da zato, ker je ondi sila veliko železnic in tovarov, iz teh pa izhlapi vsak den sila veliko vode v podobi dima in torej ni čuda, če pade ona potlej v podobi silnega dežja. Če to ni tudi resnica, ameriška pa je to iznajdba.

Za poduk in kratek čas.

Škofija in nadduhovnija Ptujška.

(Dalje.)

V teh nemirnih in viharjih časih, v katerih je bila uničena panonsko-moravska nadškofija, izgubil je tudi Ptuj, da-si se je nekaj let Madjarom uspešno ustavljal in njihove napade odbijal, vendar-le svojo prostost in ž njo slednje spominke nekdanje škofovske časti ter se je krščanstvu zopet precej odtujil. Stolna cerkev sv. Jurija, že itak v nadduhovnijo ponižena, bila je slednjič od divjih Madjarov še porušena in vsa razdjana.

H koncu tega oddelka naj omenimo neko za Ptuj važno listino, ki pa je po mnenji nekaterih zgodovinarjev najbrž ponarejena. Ž njo je namreč kralj Arnulf dne 20. novembra leta 890. Solnograški cerkvi potrdil vse to, kar so jej njegovi predniki bili drugod in v Ptuji podelili; — v Ptuji cerkev z desetino in dva dela mesta z mitnino in mostnino. Od svoje strani jej je daroval še tretji del mesta, katelega je poprej nek Karantanec v oblasti imel, pa ga je zaradi veleizdaje zopet izgubil. Izvzeta so le ona posestva, katera je pustil Karatančevi soprogi zaradi njene zvestobe, namreč dvor v vzhodnem ali gornjem delu mesta, kjer so začeli delati novo cerkev, nekateri dvori v zahodnem ali dolnjem delu mesta ter 100 kmetij in 10 vinogradov v „Zistanesfeld-u“. Prepustil je Solnograški cerkvi tudi pobrežje, ki se od dveh gričev pri Dravi vleče do tje, kjer se Dravinja v Dravo izteka.

Ptuj zadevajoči del vse obširne listine glasi se v izvirniku tako-le:

„.....ad Pettoniam aeccliesiam cum decima et duas partes civitates cum bannis, theloneis et ponte, que ab antecessoribus nostris illo tradita fuerunt, et ex parte nostra addimus terciam partem ciuitatis, que proprietatis Carantani fuit illique diuidicatum est eo, quia reus magestatis nostrae criminatus est constare, exceptis subnotatis rebus quas uxori illius prop-

ter fidele seruitium concessimus, id est in superiori ciuitate in orientali parte ciuitatis ipsius curtilem locum ubi nova aeclesia incepta est, atque in inferiori ciuitate in occidentali parte ciuitatis ipsius illa curtilia loca que in potestate tunc habuit, cum hobis C et uineis X in Zistanesfeld ubi nunquam antecessores nostri alicui quicquam dederunt, propter fidele seruitium prenominati archiepiscopi tribuimus ad praefatum monasterium sicut acerui duo prope Trauum positi sunt, ex summitate termini qui Unagreini dicitur, et ita sicut ille Unagreini tendit usque dum Treuina fluit in amnem Trauum *). . . .“

Ovo daritev je potrdil dne 1. okt. 977. in dne 18. maja 982. 1. cesar Oton II., dne 7. okt. 984. 1. kralj Oton III., 8. febr. 1051. 1. cesar Henrik III. in dne 4. febr. 1057. 1. cesar Henrik IV.

Smešnica 26. „Mati“, vpraša tuj gospod krčmarico, „mati, kaj pa ste že kje vi stari?“ „Nič“, odvrne mu brihtna udova, „nič še nisem kaj stara“.

Razne stvari.

(Mil. knezoškof.) Nj. ekscelencija mil. knezoškof so bili zadnjo nedeljo slovesno prevideni s sv. zakramenti za umirajoče. V trenotji, ko to pišemo, še ni znamenja, da bi se jim obrnilo kaj na bolje, pač pa se je bati, da nastopi za-njih v vsacem trenotji zadnja ura.

(Občne molitve) so zapovedane po celi škofiji za mil. knezoškofa in je bilo v stolni cerkvi v le-ta namen v ponedeljek izpostavljeno sv. Rešnje telo.

(Sv. Oče) Leon XIII. so poslali mil. knezoškofu na oznanilo mil. kn. šk. konzistorija

*) Zahn, Urkundenbuch, I., 13 in Juvavia, II., 114. 114. — Tukaj opomnimo, da „... acervi duo prope Trauum“ nikakor nista „gorski pobočji“, kakor prestavlja dr. Kos v „Spomenici tisočletnice Metodove smrti“ na str. 87 brezdvomno po Felicetti; „Steiermark im Zeitraume vom 8. bis 12. Jahrhundert“ v „Beiträge z. K. steier. G.“ IX., 23, ampak „acervi“ so griči, navčeni kupi zemlje. Eden teh v listini navedenih gričev stoji še dendenes, namreč hribček s cerkvico sv. Roka blizo Hajdine. Drug, ki je stal nekoliko višje je bil v teku let poravnan. „Unagreini“ je sedanji Breg (Rann) predmestje Ptuja in Pobrežje, ki se vleče do sv. Vida, kjer se Dravinja izteka v Dravo. Ovi zelo rodoviten, nekdanj z velikanskimi hrasti obraščen kos zemlje spadal je vedno pod Ptuijsko sodnijo, kajti meja je vsled starega urbarja od l. 1597. šla „... nach der Traa auf vnnd auf biss an die Train vnnd Sannet Veit in dem gericht gelegen; vnnd von der Train nach dem Rain auf vnd auf biss auf Sannt Merten Kirchen (sv. Martin na Hajdini) vnnd von der Kirchen nach dem Rain auf biss auf den Kaltenprunn (Studenčnica-Brunnwasser) biss zu der Traa . . .“ Trditev Felicettova, da Solnograška cerkev na desnem bregu Drave ni ničesar posedla, je toraj kriva, istotako tudi mnenje, da „Treuina“ pomeni Drvanjo v Slov. gor.

o njih boleznii po brzojavnem potu sv. apostolski blagoslov.

(Graški knezoškof.) Nj. ekscelencija dr. J. Zwerger so bili v torek, dne 25. junija prišli v Maribor ter so vzeli jokaje slovo od našega mil. knezoškofa.

(Javni zbor.) Kat. slovensko politično društvo pri sv. Martinu poleg Slov. Gradca ima prihodnjo nedeljo, to je dne 30. t. m. popoldne v Mostnarjevih prostorih svoj javni občni zbor. K njemu vabijo se udje in prijatelji tega društva k prav obilni vdeležitvi prav vljudno. Spored: 1. Giordano Bruno-va slavnost v Rimu in protest zoper njo. 2. Sedanje stanje ljudsko-šolskega vprašanja v takrajni Avstriji. 3. Politični razgled po svetu, posebno po Avstriji in po slovenskih pokrajinah. Odbor.

(Obč. svetovalstvo.) Za župana v Št. Pavlu v Savinjski dolini je izvoljen veleposestnik, trgovec in izvrsten narodnjak, blag. g. Norbert Zanier; kot svetovalci: Martin Marinc, Anton Rožaj, Jožef Potočnik, Franc Kolšek. Slava!

(Od sv. Lovrenca) v Slov. gor. se nam piše: V početku tega meseca so se videla že znamenja „strupene rose“ na nekaterih trslih. Sedaj pa je listje že na večih krajih rjavo, kakor prejšnja leta. Nekateri so škropili z žvepljeno-kiselim bakrokisom že pred cvetom, drugi nameravamo to storiti po cvetu.

(Domača zgodovina.) V soboto, dne 25. junija je bila na c. kr. gimnaziji v Mariboru skušnja četrtošolcev iz štaj. zgodovine. Darilo so prejeli ti-le: Fr. Trop, Rud. Terč, Fr. Bohak, M. Trstenjak, Adr. Ahič in Franc Zumer.

(Imenovanje.) Gosp. dr. Jos. Gallé, drž. pravdnik v Ljubljani, pride na enako mesto v Celje.

(Ljudska veselica.) V soboto, dne 29. junija bode v Mariboru v „ljudskem vrtu“ velika veselica na korist društvu za olepšanje mesta. Da-si je le to društvo sicer hvale vredno, vendar se nam ne zdi, da je ravno sedaj pravi čas za tako veselico.

(Društvo c. kr. notarjev) za Štajarsko, Koroško in Kranjsko ima v Celji svoj letni občni zbor v nedeljo, dne 7. julija. Zborovanje se vrši v prostorih mestne hranilnice.

(Novi brod) iz Pobrežja v Melje pri Mariboru so dodelali in so ga v sredo, dne 26. junija odprli že tudi za vozove. Čudno pa je, da so pribili na križi v Pobrežji kazaji „Pot k brodu!“

(Okr. zastop.) Najvišja upravna sodnija na Dunaji je zavrgla pritožbo nemških (!) volilcev za okr. zastop v Celji ter je izrekla, da ima v veleposestvu pravico voliti v ta zastop le tak, ki plača izmed 60 gld. najmanj 40 gld. zemljiškega davka.

(Tatvina). Nek Janez Pešec, doma v Račah, je nosil v Magdalenskem predmestju v prvih nočeh t. m. žakelj koruze v mlin. Možu pa so prišli na sled ter so našli, da koruza ni bila njegova in da je ni nosil v mlin, ampak da jo je spravljaj v denar. Ne znamo, so-li že tudi našli moža, ki mu jo je kupoval.

(Goldinar.) Z mesecem julijem pride nov goldinar med ljudi, podoben je bojda desetaku, samo, da je manjši. Človek jih bode torej lahko več spravil v listnico, se ve, da le tačas, ako jih bode imel več, kakor doslej.

(Umrl je) Ivan Živko, bogoslovec 1. leta v Mariboru, doma iz župnije sv. Lenarta v slov. gor. Ranjci je bil vrl in pobožen mladenič. Naj počiva v miru!

(Duhovske spremembe.) Č. g. Anton Potočnik, kaplan v Slov. Bistrici, pride za provizorja v Razborje, č. g. Rud. Raktelj pa, provizor pri sv. Jederti na Laškem pride za kaplana v Slov. Bistrico. Č. g. Jarnej Pernat je šel za kaplana v Majšperk.

Loterijne številke:

V Gradcu 22. junija 1889:	22, 19, 63, 21, 14
Na Dunaju " " "	41, 68, 88, 15, 8

Edikt.

Od c. kr. okrajne sodnije v Slov. Bistrici se naznanja: Dovoljuje se na prošnja splošnje dedične Terezije Zabukošek prostovoljna dražba k zapuščini, dne 8. majnika 1889 v Poličanah umrlega župnika g. Benedikta Jury spadajočega, v cenilnem zapisniku z dne 1. junija 1889 na 1229 gld. 48 kr. cenjenega blaga, in sicer: eden par volov, ena svinja, pohišstvo in obleka, posteljna roba, vino in posodba. Dražba vršila se bode v župnijskem hramu v Poličanah

dne 8. julija 1889

predpoldne ob 9. uri. Dotično blago pripada onemu, ki največ da; ob enem mora blago takoj plačati in odpraviti.

C. kr. sodnija v Slov. Bistrici,
dne 3. junija 1889.

C. kr. okr. sodnik.

Podučiteljske službe

IV. plačilnega reda, na dvorazredni ljudski šoli v Cezanjevcih okraj Ljutomer in na četiri-razredni pri sv. Jurji n. Š. okraj zgornja Radgona se s 1. novembrom t. l. definitivno ali provizorično oddajo.

Nemški in slovenskega jezika v govoru in pisavi popolnoma zmožni prosilci naj vložijo svoje prošnje do 15. julija t. l. pri dotičnih krajnih šolskih svetih.

1-2

Naznanilo.

Ker me je visoki Štajarski deželni odbor z naredbo od 4. t. m. št. 10.136 imenoval distriktnim zdravnikom za Mozirsko sanitetno okrožje, katero službo imam dne 1. julija t. l. nastopiti, se usojam pri svojem odhodu iz Gornjega grada v Mozirje preč. duhovščini in slavnemu občinstvu zahvaliti za mi dosedaj skazano zaupanje, ter prositi za prihodnjo naklonjenost.

Gornjigrad dne 23. rožnika 1889.

Dr. Ivan Šlander.

Podučiteljske službe.

Na trirazrednih ljudskih šolah pri sv. Benediktu, Št. Jurji in Št. Rupertu v slov. gor. se podučiteljske službe z dohodki IV. plač. razreda in prostim stanovanjem razpisujejo.

Prosilci naj svoje prošnje do konca meseca julija t. l. pri dotičnem krajnem šolskem svetu vložijo.

Okrajni šolski svet Šent-Lenartski,
dne 16. junija 1889.

2-2

Predsednik: Hein m/p.

V trgu Velenje

tik cerkve se proda hiša pripravna za pokojnike. Lastnika pové uprav. „Slov. Gosp.“

Šuligoj Valentin,

kateri zna izvrstno glasovire in orglje osnažiti in vglasbiti, stanuje nekatere dni v gostilni „zur Traube“ v Tegetthoffovi ulici.

Služba.

Neoženjen mož, praktično izurjen v obdelovanju vinogradov, kateri zamore tudi cvetlični in kuhinjski vrt oskrbovati, se takoj sprejme. Prositelji, kateri so vinorejsko šolo z dobrim uspehom dovršili, imajo prednost. Znanje slovenskega jezika je potrebno.

Edvard Steinherz,

veleposestnik

v Melji pri Mariboru.

1-3

Na prodaj vino in slivovka!

Vino od leta 1884, 1885 in 1888. 400 hktl. liter od 7—17 kr. 45 hektl. 5 let stare prave slivovke liter 45 do 55 kr. Več se izvé pri upravnistvu „Slov. Gosp.“ v Mariboru.

3-5

P. n. členom banke „Slavije“.

Poroča se nam, da bivši naš mariborski zastopnik gosp. Miha Ferjan hodi okolo členov banke „Slavije“ ter jih pregovarja k odstopu.

Gledé na to veleva nam dolžnost objaviti, da smo gospodu Ferjanu odvzeli zastop za to, ker ni bil zanesljiv v denarnem oziru.

Ob jednem opozarjamo, da je naš zastopnik v Mariboru sedaj

gosp. Pavel Simon,

tajnik posojilnice in hišni posestnik in prosimo, da se p. n. členi naši blagovolijo po vsakoršna pojasnila obračati do njega.

V Ljubljani, dne 26. junija 1889.

Glavni zastop vzajemno zavarovalne banke „Slavije“
v Pragi.

Vabilo k občnemu zboru ormoške posojilnice,

registrovane zadruga z neomejeno zavezo,
ki se odredi

na soboto, dne 29. junija 1889 ob 3. uri popoldne
v čitalnični dvorani v Ormoži
z dostavkom, da se bode, ako bi se ta dan potrebnost
številu društvenikov ne sešlo, zborovanje
pri vsakem številu društvenikov vršilo

v nedeljo, dne 30. junija 1889 v istih prostorih
in po istem dnevnem redu.

Dnevni red:

1. Poročilo predstojništva o društvenem delovanju v preteklem letu, predlaganje končnega računa in bilance za leto 1888.

2. Poročilo nadzorništva o pregledovanju računov in bilance za leto 1888.

3. Predlog predstojništva in nadzorništva, naj se čisti dobiček izroči združnemu premoženju.

4. Volitev predstojništva in 5 odbornikov.

5. Volitev nadzorništva.

6. Mogoči predlogi.

V Ormoži, dne 8. junija 1889.

van Vertnik l. r. Dr. J. Geršak l. r.
tajnik. predsednik. 3-3

V štacuno

z mešanim blagom na deželi
sprejme se marljiv **trgovski učenec**, zmožen slovenskega in nemškega jezika v besedi in pisavi.

Andrej Golob,

trgovec v Koprivnici, pošta Reichenburg.

Priporočba!

Najfinejše in najnovejše sladkarije, torte, navadne, kakor zvišene, Mariborski za vino zelo izvrstni konfekt, raznovrstni suhar (cvibak), razne sadne soke in v glažih kuhano sadje priporoča

Janez Pelikan,

konditor v Mariboru,

spodnja gosposka ulica. 2-12

Pravo francosko žganje (cognac).

Kaj je pravo francosko žganje?

Iz francoskega in južnoštajerskega jakega močnega brdskega vina Izerpljeni alkohol, pod imenom „cognac“ zdravniški pripoznano dletilno, duh in telo oživajoče slastno in zdravilno sredstvo. Kaj se dobi navadno mesto takega zdravila? Navadno žesto s soljo pomešano, ktere upliv na telo je, če ne škodljiv, jednak nič. Če vsa vporabljena sredstva proti ischias, reumatizmu, živčnim boleznim, izpadu las, protinu, trganju v udih, ohromenju, ranam vsake vrste, boleznim v glavi in zobeh i t. d. nič ne pomagajo, naj še pokusi vsaki bolestinik iz južnoštajerskega znamenitega Konjičkega, lastno pripravljene vina destilovano, na vse ove bolezni čudno delujoče, pravo francosko žganje vporabiti. Mala stekl. 60 kr., v. 1 gl. 20 z.

Stari cognac, posebnv okrevajočim in na želodcu bolanim preporočljiv, 1 steklenica gl. 1.50, naroče 4 v. steklenice pošiljajo se franco brez daljnih stroškov.
BENEDIKT HERTL
veliki posestnik na grajščini Golče pri Konjicah, Južno-Štajerska.

Zaloga v Mariboru pri Alois Quandestu, Gosposke ulice.

Zaloga v Mariboru pri Alois Quandestu, Gosposke ulice.

Maribor
Gosposke ulice 3.
Prodajalnica papirja in vsakovrstne sprave za pisanje in solo, šolskih in molitvenih knjig
Naročajo se tudi lahko vsi močni tisti avstrijski in 14
vnanji, ilastrovani časopisi.
Andrej Plautzer,
poprej **EDUARD FERLING.**
Zaloga za tovarne, vsake vrste knjig za trgovec, knjige
za kopije, papirnaté žalije in lučenje in zavitke, papir iz
posebno pisna za gratulacije, karton, svitnat
in katunov papir v kramnih barvah
po izvanredno nizki ceni.
Knjigovezarna.
Gosposke ulice 3
Maribor.

Gospodarstvena priloga.

Priložena od kat. tiskovnega društva 26. števil. „Slov. Gospodarja“.

L. 1889.

27. junija.

Štev. 6.

Drevesnica in vzgojevanje dreves.

Spisal F. Matijašič.
deželni potovalni učitelj za sadjerejstvo.

(Konec.)

V prvem letu iztrebimo malo po malo le une stranske mladike, katere odveč močno rastejo, tako, da ako bi jih puščali, bi vsled njih zaostajalo deblo v rasti. O prihodnji pomladi in črez leto se to delo ponovi po primeru, kakor tudi deblo postaja debeleje. Kakor se iz tega vsega razvidi, mora nam pri vzgoji dreves biti prva skrb, da drevesom izredimo lepo razširjeno koreninje, (to se doseže z rezanjem korenin in debela) — in dalnja, ne manj važna skrb nam mora biti za izgojo lepega, ravnega in močnega in zdravega debela. Pri zgoraj popisanim ravnanji dosežemo ta cilj tudi, kakor gledé debela, tako tudi gledé koreninja, in ako je drevje po opisanem in priporočenem načinu cepljeno in rezano, doseže deblo že v tretjem letu uno visokost in močnost, katera nam dopušča, ga rezati za krono.

Odgoja ceplencev, ki niso okulirani, ampak cepljeni v spomladi, je enaka, vendar hočem tudi gledé njih nekoliko natančnejega izpregovoriti.

Cepičem za spomladansko cepljenje puščamo navadno dve do tri popke. Nasledek temu je, da navadno vsi ti popki tudi izrastejo in imamo na tak način na enem divjaku dve do tri žlahtne mladike. Ker pa želimo drevo samo z enim debelom, primorani smo drevescu pustiti le samo eno mladiko ali poganjiko, a vse druge malo po malo še v prvem letu odstraniti, tako, da nam nazadnje ostane samo ona, ki je bila med vsemi najlepša, ravna in najmočnejša. Navadno pa tudi ta ne raste ravno, temveč na stran, in njo treba tedaj na kak kolčič ali palico privezati. Kadar se je žlahtna mladika zravnala in postala dovolj močna, da sama sebe drži, morajo se ti kolci odstraniti. Razen žlatnih mladik, pa nam poganjajo, kakor pri okulantih, divjaki tudi divje mladike, katere moramo tudi enako, kakor pri okulantih, po primeru ojačenja žlahtne mladike, pomalo odstraniti. Ako pa spomladno cepljenje prvokrat ni rastle, kar se posebno v letih, kedar imamo malo dobrih cepičev, rado pripeti, moremo divjaka, če že ni prepozno, koj še enkrat cepiti. V drugem slučaju pustimo mu eno ali dve gornji divji mladiki, ki se navadno še do meseca avgusta toliko ob-

rasteta, da moremo še tisto leto eno od njiji okulirati, med tem ko drugo odrežemo.

Že iz tega samega se tedaj razvidi, da je edino praktično in zanesljivo cepljenje za drevesnice le — okuliranje. Pomladansko cepljenje je priporočiti le tedaj, ako se ima cepiti v krono, ali ko se cepijo stari divjaki ali precepljuje staro drevje.

Vsakemu sadjerejcu je znano, da se iz divjakov jabolčnih in hruškovih plemen ne da izrediti tako hitro in tako lepo, ravno in močno deblo, kakor iz žlahtnih mladik teh sadnih vrst. To je tudi vzrok, da cepimo te divjake samo nekoliko centimetrov nad zemljo.

Drugače je pa pri drugih sadnih vrstah, n. pr. črešnjah, slivah, kostanjih, orehah itd., katere navadno cepimo še le v krono, t. j. v oni visokosti, kjer hočemo, da deblo naj dela vrh. O izreji debela govorilo se je že prej, ter mi ostaja tukaj le še omeniti, da imamo tudi sadnih sort, kakor med hruškami, istotako med jabelkami, katere ne storijo nikdar lepega debela, ali pa, da nam izreja debela trajajo predolgo. Da se tedaj temn ognemo, cepimo (okuliramo) divjake pri zemlji le z močno raslimi sortami, o katerih je znano, da storijo lepo in močno deblo, a želeno slaboraraslo sorto cepimo še le v krono. Takove močnorasle sorte so izmed jabelk: zimška zlata parmena, harbertova, oberdieckova in kaselska reneta. Izmed hrušek: Weilerjeva moštница in solnograšnica.

Čeravno izreja drevja z visokim debelom, kakor je pri nas v navadi, ni naravna, vendar je za naše gospodarstvene razmere potrebna. Dobro bi bilo tedaj, da bi se tudi gledé tega ne prekoračila skrajna meja, temveč se, kolikor mogoče, ostalo v sredi.

Dandanes izrejamo drevje v višini do 2 metra. Kakor je že prej omenjeno, doseže vsako pravilno izrejeno drevo v tretjem ali vsaj v četrtem letu to visokost. Takemu drevesu je tedaj le samo treba vrh v tej višočini nad enim popkom odrezati, in to učini, da iz gornjih popkov 3, 4 in več stranskih mladik požene, katere potem za izgojo krone porabimo. Ako pa izrastejo le dve mladiki, moramo ti še meseca junija čisto na kratko odrezati in to za to, ker so te mladike v tem času izredile že mlade popke, kateri nam dajo še v tem letu nove mladike, tako, da dobimo na ta način vendar še v tem letu popolno krono. Ako se pa v krono

cepi, puščajo se cepiču do 4 popki, kateri na enak način storijo popolno krono.

Tako odgojeno in dorastlo drevje more se v jesen, koj ko počne listje rumeneti in odpadati, pri lepem vremenu in če ni zemlja zmrznjena skozi celo zimo, in spomlad izkopavati, ter je pri tem delu posebno skrbeti za to, da se korenine ne pretrgajo in ne poškodujejo. Če se drevje mora pošiljati v oddaljene kraje in po železnici, treba ga je s slamo dobro oviti in sicer posebno krono s slamo, korenine zmahom in slamo tako obdati in oviti, da se ne morejo ti deli niti poškodovati, niti so v nevarnosti, da pomrznejo!

Le tako skrbno in po naravnih zakonih izrejeno sadno drevje bode nam dajalo, ako ga potem tudi dobro in na primerno mesto vsadimo in tudi nadalje skrbimo za-nj, one tako rekoč čiste dohodke, katerim ima že nekoliko dežel zahvaliti svoje blagostanje.

Vinorejci, pozor!

Začela se je prikazovati po vinogradih: „Peronospora“ (strupena rosa) in to iznenadoma in jako močno! — Da ovarujete tedaj svoje vinograde pogina, ter da vino, katero imate letos pridelati, ne bode nezavžiten evič, — treba je trs škropiti proti peronospori in to precej, kakor prečitata ove vrstice. Kako in s čem se škropi, pisano je bilo vže v tem listu, vendar, da se reč bolje opravi, hočem isto še enkrat navesti.

V enem polovnjaku vode raztopi se 4 kilograme bakre nega vitrijola. K temu pridene se še apnene vode, kakor se rabi za pobeljenje hiš. Vendar pa se na polovnjak daje le toliko apnene vode, v kateri je razpuščeno (zmešano) 3 do 4 kilograme apna. Treba je paziti pri tem na to, da se vzame za ta namen le čisto in če le mogoče, na novo pogašeno apno. Tudi se mora ta apnena voda prej, kakor se v vodo z razstoplenim bakrenim vitrijolom vlije, viliti skozi sito, da ostanejo vsi nerazpuščeni deli apna, kamenčki, pesek, itd. — zunaj. Vselej prej, kakor se ta zmes za škropljenje rabi, mora se tekočina dobro pomešati. Bakreni vitrijol dobi se lahko v vsakem mestu pri droguistu (kupcu za lekarsko robo), ali pa v prodajalnicah za železo.

Dobi se pa tudi druga kemična tvarina, po imenu „azurin“. Ta je za kilogram sicer dražja, kakor gori imenovana, vendar je pa od nje na polovnjak vode treba vzeti le pol kilograma, s čemer zmes stane manj, kakor prva. Druga ima pred prvo tudi to prednost za se, da tekočina ostane zmiraj čista. Za škropljenje so pa potrebni posebni stroji. Kot taki nam rabijo brente, katerim je pridana sesalka (pumpa), enako, kakor so studenčne sesalke. Na koncu

cevi, skozi katero ima tekočina teči, ako sesalka deluje, nahaja se pa še posebna sprava, kateri je namen, tekočino v tem, ko stopi iz cevi, razpršiti. Pri kupovanju aparata mora se gledati najboljše na to,

1. Da je sesalka močna, tako da žene tekočino z velikim tiskom skozi cev, tudi nekoliko časa, ne da bi se sesalka morala goniti.

2. Da je aparat na koncu cevi tak, da tekočino, kolikor mogoče, razprši, ker debele kaplje ne smejo padati na listje, temveč tekočina mora se razpršiti na tenko, dimu podobno.

Tudi ni treba biti listje popolnoma mokro, temveč ono mora biti pokrito enakomerno s tankimi, drobnimi kapljicami tekočine. Aparati dobivajo se skoro povsod. Kdor si more privoščiti dobrega in vsled tega dragega, naj si oskrbi Allweilerjevega (dobi se v Mariboru pri trgovcu Halbärth); cena mu je 27 gld.

Cenejši, pa vendar prav dobro delujoč je aparat, ki se dobiva pri Hoinig-u v Mariboru ter stane 14 gld.

Škropljenje proti peronospori ni ravno tako nova reč, čeravno ga dozdej pri nas ni bilo treba. Vendar je pa sedaj neobhodno potrebno, in toraj naj se izvrši! Kdor bode to delo opravljal, gotovo mu v jeseni ne bode žal dela in stroškov! Toraj na delo, brez zamude!

F. Matijašič, potovalni učitelj.

O živinski kupčiji.

Živina je za kmeta blago, toliko bolj imenitna, kolikor bolje ravna z njo. Ali ona ima tudi napake. V časih so ji vrojene, v časih pa jih dobi vsled tega, da se ne ravna z njo prav. Prve ostanejo, ne da jih ji človek odpravi, druge pa se odpravijo še v časih, če prav se izgodi to le redko. Treba je torej biti nam opaznim pri kupčiji z živino. Kupec pa tudi prodajalec prideta pri njej lahko v škodo. Živinska kupčija, pravi se v „Novicah“, je težka reč. Malokje imajo ljudje tako malo vesti, kakor pri prodaji živine. „Kdor ne odpre oči, mora odpreti mošnjo“, je pregovor, kateri najbolj velja pri živinski kupčiji. Zato je treba, da gospodarjem, kateri živino kupujejo, na kratko povemo, česa da se jim je varovati. Treba jim je pa tudi poznati cesarske postavbe. Čujte torej!

Posebno težavno in v resnici nevarno je živino kupovati na sejmu, zlasti kedar ne poznaš človeka, od katerega si kupil konja ali kravo ter ga ne moreš iskati, ako pri kupljenem blagu pozneje zapaziš kako bolezen. Umen človek naj torej nikoli ne kupi živine, da ne bi zvedel imena in stanovanja prodajalčevega. Nevarno je tudi živino kupovati zvečer ali ponoči, kar se večkrat zgodi. „Po noči je vsaka krava mavra“, je star pregovor, vsaka napaka se laže prezre.

Nekateri kupec je že s tem zadovoljen, da mu je le prodajalec „porok za vse cesarske napake“, ter misli, Bog ve, kako da se je zavaroval zdaj zoper vse napake ali bolezni, ki bi jih utegnil zapaziti pri kupljeni živini! Tako imenovanih „poglavitnih bolezni“ ali kakor jim naši ljudje navadno pravijo „patentnih napak“, zato, ker po cesarskem patentu razderó kupčijo, je skupaj vseh le 14. Koliko sto družih pa je bolezni, ki jih utegne živina imeti, katere so ravno tako hude, pa niso zavarovane po cesarski postavi zato, ker jih umen kupec sam lahko zapazi.

Komur je torej za to, da se ovaruje vsakere škode, naj od kupca zahteva, da ga vpričo dveh prič zagotovi, da je za vsako, kakoršnja koli napako ali bolezen dober. Da mu jamči „za vse cesarske napake“, je nepotrebna beseda, zakaj za cesarske „napake“ jamči že cesar sam, to je, cesarka postava; za te bolezni ne potrebuje kupec nobenega drugega poroka.

Kedar živino kupuješ, preglej jo od nog do glave, od oči do repa, ne le ko mirno stoji, temveč tudi, kako hodi, in če je konj, kako leti in dirja. Sto in sto je pri živinski kupčiji zvičaj, s katerimi kupce sleparijo; šepastim ali čotastim konjem tu ali tam nogo oderó ali kakor koli nalašč ranijo, in slepar ti pravi: „to je konj še le včeraj dobil“; naduho izgovarjajo z vročino, kevžehom, smliko, polnim trebuchom itd.; konji s tiščavko in topostjo se zdramijo in oživijo, če jim popra zatakneš, od starosti siva dlaka se namaže s kako barvo, mlademu konju se izbijejo žrebični zobje, stari mrhi se vžgejo jamice v zobe, da je videti mlajša, zavoljo kake bolezni suho in mršavo kravo izgovarjajo le s slabo klajo itd.

In tako ve slepar za vsako napako in bolezen sto izgovorov; vrhu teh pa se še pridruša, naj ga „hudič vzame“, če ni živina čista in zdrava; ali kaj mara „hudič“ za takega sleparja, ker ima take drhali že tako dosti! In česar goljufen dedec ali prekanjena baba ne more sama opraviti, pomaga jej še drug slepar, ki se kakor po nevedoma pritakne k barantiji, in gorjé potem kupcu, zlasti ako se „glihenga“ dela še pri bokalu vina! Zato dobro glej in ostro pazi na vse, kadar živino kupuješ, in če nisi sam kos živinske bolezni spoznati, vzemi seboj vselej kakega zvedenega človeka, ki je v tem bolje iznajden, kakor si ti sam.

Rekli smo gori, da je 14 poglavitnih bolezni, katere po cesarski postavi kupčijo razderó, ako se v tistem času, ki ga postava predpisuje, kupec oglasi pri svoji cesarski gosposki in prodajalca toži, če brž z lepo noče živine nazaj vzeti in mu denarjev ali pa zamenjene živine ne povrne. Bog obvaruj pa, da bi pri cesarskih „napakah“ določeni čas zamudil, ker nič ti potem ne pomaga več! (Konec prih.)

Dopisi.

Od Št. Jurija ob juž. žel. (Skrb za prilično vožnjo po železnici.) Vožnji red južne železnice je takraj Celja bivajočemu občinstvu, ki ima pogosto pota v Celje, bodi-si pri sodniji, davkariji, v posojilnici, na trgu itd. malo prikladen z ozirom na one kraje, ki leže niže Celja proti Zidanemu mostu. Občina Št. Jurij se je že več let potezala z važnimi prošnjami za kak osoben vlak, ki bi zjutraj šel v Celje. Glavno ravnateljstvo je res opravičenim željam tudi skušalo ustrezati, ter je dalo na progi od Pragerskega do Celja tovornemu vlaku štev. 126 po en voz za osebe. Ta vlak gre zjutraj ob 7. uri od tukaj proti Celji in je prav priličen za one, ki imajo kaj opravka n. pr. pri sodniji, le da je za tako počasno vožnjo predrag. Šentjurčani, oziroma občinski zastop se je zopet obrnil na slav. ravnateljstvo s primerno prošnjo, da se temu odpomore, na kar ravnateljstvo dne 16. junija t. l. štv. 6587 pošlje ugoden odlok, v katerem naznanja, da imajo počenši s 1. julijem t. l. pri prevaževanju osob z vlakom štv. 126 na progi od Pragerskega do Celja veljati za zmešane vlake odločene cene za vozove II. in III. reda. Za to pridobitev bode gotovo vsakdo ob navedenej progi, ne le samo Šentjurčani — hvaležen onim, ki so se ptezali za to in slav. ravnateljstvu, ki je znižane cene dovolilo. Šentjurska občina se je ob svojem času po svojih zastopnikih dokaj prizadevala s Šmarčani vred, da naj bi se železnična proga, ki se bode od južne železnice izpeljala v Rogatec v Slatino, na Šentjurskem kolodvoru vozila skoz Šmarje na Slatino. Kje se bode ta proga od južne železnice odcepila, še menda ni stalno določeno. Šentjurska občina se že tudi delj časa s prošnjami pógaja s slav. ravnateljstvom južne železnice, da naj bi podnevni brzovlak vozeč iz Celja proti Mariboru se vstavljal tudi v Šentjurji — konečnega odloka še ni dobila. Ker je slav. ravnateljstvo pri volji, kjer le možno, ustreza opravičenim željam, smemo tudi tukaj pričakovati ugodnega odloka.

— a + a —

Z Resnika na Pohorji. (Naša sreča.) Cerkvica sv. Jakoba v Resniku, znana po šaljivih pesmih, podružnica velike Št. Jungertske fare stoji na zalem hribčeku, med najvišjimi hribovci bogate Pohorske planine. Tu vživa celo neodvisni kmet velikaš, memo žlahtnih vrelcev, dobro Pohorsko vino; živinoreja in gojzd, v katerem režejo žage brez strahú, da jim zmanjka lastnega lesú, živijih dobro. Tukajšnji starejši kmetovalci so varéni in že imajo za to „pod palcem“, mlajši pa so v sadjereji precej dobri. Popotnik se mora le čuditi, odkod toliko omike. Tu se vidi cele vrste dobro gleštanih sadnih dreves; priskrbeli so si jih iz raznih

vrto in še celo iz Gradca. Pridi tedaj na vrh planin, nižave sin! Otresti se moraš lenobe, ter se več ne izgovarjaj, da ne bi raslo v dolinah sadno drevo, saj je v njih toplejše in ugodnejše podnebje. Pridi pa tudi, dragi sosed Skomerjan, da se okrevaš in ne ostani vedno v starem gnezdu, v katerem te drži tuja nevošljiva roka. Srečni so kmetovalci in županstva Št. Jungertske fare, saj imajo izglednega učenika in jako marljivega delalca za svetno in večno srečo; človeku le srce zaigra veselja, koliko razne celine so tukaj že obdelali in obsejali v kratkih letih preč. gospod župnik! Živeli! Lepo so tam oskrbeli sv. misijon. Memo gredoč pa še omenim že znano umetno nape-ljavo vode, obširno razširjeno pokopališče z dobrim obzidjem, čisto novo prijazno kaplanijo; ta pa stoji žali Bog prazna. Neutrudljivi gospod požrtvujejo za blagor cerkve, cesarja in domovine vse telesne in duševne moči.

J. V.

Iz Vranskega okraja. (Kmetijska podružnica) Vranska pridobila je od vinorejske šole Mariborske dovoljbo, da je došel potovalni učitelj za sadjerejo gosp. Fr. Matjašič v Vranski okraj in da je po raznih krajih predaval o sadjereji. Taka razlaganja vršila so se torej na Vranskem, v Št. Jurji na Tabru, Gomilskem, v Braslovčah, pri sv. Pavlu, pri Grobeljskem mostu, v Strošneku in Podvrhu. Vdeležba sadjarjev naših bila je precej povoljna, najbolja pa pri sv. Jurji na Gomilskem. Sadjerejci zanimajo se za umno sadjerejo, vendar pa je toplo želeli, da bi se hoteli še bolj zanimati in da bi izginilo tisto ukoreninjeno in neosnovano nezaupanje do dobrih podukov. Prepričani pa smo vsi, da bode to silno nezaupanje podolnoma preminolo, če bodo naši sadjerejci spoznali, da ima poduk izvrstnega učitelja sadjereje g. Matijašiča tako dobre uspehe. On se je potrudil in je tu in tam z lastno roko sadil ali prirezoval drevja in čul sem že marsikaterega reči, da je uspeh že zdaj viden. In pa, da po domače rečemo: „Učitelj, katerega priporoča in pripoznava obče spoštovani in neutrudni pospešitelj sadjereje, gospod dr. Gustav Ipavic, mora biti dober, vsega zaupanja vred-en mož! Sadjereja je pri nas vir, iz katerega bi naš kmet lahko zajél marsikak goldinar več, ako bi si jo uredil po pravilih, katerih se mu je še učiti. Zato mu je svetovati, da brez škode popusti staro, podedovano zanikernost, in da se veselega srca poprime umnega gospodarstva v sadjereji in njenega dobička, katerega gledé na visoka davčna in druga bremena tako kr-vavo potrebuje.

Iz Ljubljane. (Iz poročila banke „Slavije“ za leto 1888), katerega je izdalo v teku tega meseca le-to društvo, posnamemo

te-le številke: Vseh členov šteta je banka 205.090, ki so imeli zavarovan kapital 185.669 673 gld. 64 kr. in so zato uplačali 1.508.637 gld. 74 kr. zavarovalnine ter 70.848 gld. 54 kr. pristojbin. Rezervni in poroštenveni fondi narastli so na 6.737.435 gld. 88 kr. in so, kakor je razvidno iz pregledno sestavljenega izkaza, naloženi vse-skozi varno in v urednostnih papirjih, v posojilih na zemljišča in v posojilih na lastne po-lice. Čistega dobička imela je banka 98.884 fl. 52 kr., od katerega se bode 24.485 gld. 68 kr. razdelilo členom odd. I. in II., ostalo pa do-dalo rezervnim in poroštenvenim fondom. Uradniški pokojninski fond narastel je na 155.610 fl. 30 kr., dosegel je tedaj številko, s kakoršno se zamore izkazati redkokatera zavarovalnica. Uradniki „Slavije“ zamorejo zatorej zaupno gledati v bodočnost. Kar se tiče bilancije banke „Slavije“, moramo priznati, da je sestavljena jako pregledno in lahko umevno. Človeku, ki jo pregleda, leži jasno pred očmi vse denarno gospodarstvo zavoda. Inventarja, organizacij-skih stroškov, tiskovin in akvizicijskih pred-plačil, kar vse navaja večina zavarovalnic med aktivni, ne nahajamo v bilanci banke „Slavije“, dokaz da je njena uprava vseskozi previdna in poštena. Letos preteklo je dvajset let, od- kar so češki rodoljubi ustanovili banko „Sla-vijo“. V teh dvajsetih letih izplačala je svojim članom 14.225.165 gld. 22 kr. Te številke me-nimo, govore dovolj jasno.

Raznoterosti.

(K premiranju) bikov so pripeljali v Celje 37 živali in je 27 dobilo dovoljenje za spuščanje. Darilo pa je dobilo 16 bikov, prvo drž. darilo se je prisodilo živali A. Gorečanu, posestniku pri Novi cerkvi.

(Nova pošta.) S 1. julijem začne se pri Mali nedelji nova pošta in nabiralnica c. kr. poštne hranilnice. Zvezo ima z Ljutomerom po 4krat v tednu.

Tržna cena
preteklega tedna za 100 kilogramov.

Mesta	Pšenica		Rž		Ječmen		Oves		Tursica		Proso		Ajda	
	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.
Maribor hktl.	6 10	4 35	4 40	3 20	4 60	5 50	4 50	—	—	—	—	—	—	—
Ptuj	7 40	6 —	5 —	6 10	6 55	—	7 —	—	—	—	—	—	—	—
Celje	8 10	7 —	8 —	6 40	6 —	5 40	7 31	—	—	—	—	—	—	—
Gradec . . .	7 10	6 25	6 25	6 95	5 55	—	6 90	—	—	—	—	—	—	—
Ljubljana . .	7 —	6 60	6 20	3 70	6 50	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Celovec . . .	8 30	6 50	7 30	7 40	6 60	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dunaj	7 90	6 60	6 48	5 57	5 35	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pošt	7 20	6 —	6 60	5 70	5 —	—	—	—	—	—	—	—	—	—